

Prava i obveze poreznih obveznika u poreznom postupku

*V. dopunjeno i izmijenjeno izdanje
Podaci u ovoj brošuri ažurni su
na dan 22. siječnja 2007. godine*

Osnovni cilj ove brošure jest da Vam se kao poreznom obvezniku na jednostavan i razumljiv način objasni koja su Vam prava i obveze u poreznom postupku. U odgovorima na pitanja razrađene su osnovne zakonske odredbe.

Ako su Vam i nakon što ste pročitali ovu brošuru ostale neke nejasnoće u vezi s pravima i obvezama dodatna pojašnjenja možete pronaći na Internet stranicama Ministarstva financija Republike Hrvatske, Porezne uprave, na web adresi: www.porezna-uprava.hr, ili u ispostavi Porezne uprave prema Vašem prebivalištu ili uobičajenom boravištu, ili sjedištu trgovačkog društva.

Sadržaj:

1. Uvod	3
2. Prava u poreznom postupku	4
2.1 Pravo na očitovanje i sudjelovanje u poreznom postupku	4
2.2 Pravo na sudjelovanje u postupku nadzora	5
2.3 Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka	7
2.4 Pravo na ispravak porezne prijave	8
2.5 Pravo na produžetak roka	8
2.6 Pravo na povrat u prijašnje stanje	8
2.7 Pravo na uskratu davanja obavijesti	9
2.8 Pravo na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku	10
2.9 Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe	12
2.10 Pravo na povrat poreza i kamate na porez	13
2.11 Pravo na prigovor zastare poreznih obveza	14
2.12 Pravo na otpis dospjelog poreznog duga	15
2.13 Pravo na žalbu	15
2.14 Izvanredni pravni lijekovi u upravnom postupku	18
2.15 Pravo na obnovu poreznog postupka	18
2.16 Pravo na pokretanje upravnog spora	21
2.17 Prava u ovršnom postupku	23
3. Obveze u poreznom postupku	25
3.1 Obveza prijave činjenica za utvrđivanje porezne obveze	25
3.2 Obveza podnošenja poreznih prijava	26
3.3 Obveza sudjelovanja u poreznom postupku	26
3.4 Obveza sudjelovanja u inspekcijskom nadzoru	27
3.5 Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza	27
3.6 Obveza vođenja poslovnih knjiga i evidencija	28
4. Porezni prekršaji	30
5. Propisi	31

I. Uvod

Što je porezni postupak?

To je poseban upravni postupak u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika, a propisan je Općim poreznim zakonom. Pitanja što nisu uređena tim zakonom uređena su Zakonom o općem upravnom postupku.

Je li Porezna uprava dužna upozoriti sudionike poreznog postupka na njihova prava i obveze u postupku?

Da, to je zakonska obveza Porezne uprave. Pri vođenju postupka i rješavanju Porezna uprava je dužna omogućiti strankama ostvarenje njihovih prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje tih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, kao niti u suprotnosti s javnim interesima što su određeni zakonom.

Kakav mora biti odnos službenika prema građanima?

Profesionalan, nepristran i pristojan. Službenici su obvezni u obavljanju dužnosti primjenjivati stručno znanje tako da građanima pomažu u ostvarivanju njihovih prava, postupajući pritom u skladu s načelom zakonitosti i načelom zaštite javnog interesa. Nadalje, službenici su dužni postupati jednako prema svim građanima, bez diskriminacije ili povlašćivanja na osnovi dobi, nacionalnosti, etničke ili socijalne pripadnosti, jezičnog i rasnog podrijetla, političkih ili vjerskih uvjerenja ili sklonosti, invalidnosti, obrazovanja, socijalnog položaja, spola, bračnog ili obiteljskog statusa, spolne orijentacije ili na bilo kojoj drugoj osnovi. Prema osobama s invaliditetom i drugim osobama s posebnim potrebama službenici se moraju ophoditi s posebnom pažnjom.

- i** U službenom ophođenju s građanima službenik Porezne uprave služi se hrvatskim jezikom i razumljivim rječnikom.

Jesu li službenici Porezne uprave dužni pomoći neukoj stranci?

Dužnost je službenika koji vodi postupak paziti da neznanje i neukost stranke, ali i drugih osoba koje sudjeluju u postupku, ne budu na štetu prava što im po zakonu pripadaju.

O čemu su još službenici Porezne uprave dužni voditi računa?

Ako se na temelju zakona poreznim obveznicima nalažu obveze prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima što su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postiže svrha zakona.

Kome se upućuju pritužbe na neprofesionalno, pristrano i nepristojno ponašanje službenika Porezne uprave?

Građani i službenici mogu se obratiti ravnatelju Porezne uprave pritužbom na ponašanje službenika za koje smatraju da je protivno odredbama Etičkoga kodeksa. Ravnatelj razmatra pritužbe i po potrebi pokreće postupak zbog povrede službene dužnosti utvrđene zakonom, drugim propisom ili pravilnikom o unutarnjem redu Porezne uprave. Ravnatelj Porezne uprave, ili osoba koju ovlasti, daje odgovor na pritužbu najkasnije u roku 30 dana od njezina podnošenja.

- ❶ Čelnici državnih tijela dužni su jednom godišnje, najkasnije do 31. prosinca, izvijestiti središnje tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose o podnesenim pritužbama i postupcima koji su u svezi s njima pokrenuti. Središnje tijelo državne uprave nadležno za službeničke odnose najkasnije do 31. siječnja sljedeće godine objavljuje skupno izvješće na svojoj Internet stranici.

Kako postupaju službenici Porezne uprave kad im porezni obveznik preda ispravu na stranom jeziku i pismu što nije u službenoj uporabi?

Poreznom obvezniku se određuje rok u kojemu je dužan dostaviti ovjerovljeni prijevod isprave na hrvatski jezik i latinično pismo.

Što ako porezni obveznik u određenom roku ne dostavi ovjerovljeni prijevod isprava?

Tad će Porezna uprava dati isprave na prijevod o trošku poreznog obveznika.

Tko u poreznom postupku snosi teret dokaza?

Porezna uprava u poreznom postupku snosi teret dokaza za činjenice što povećavaju poreznu obvezu, a **porezni obveznik** snosi teret dokaza za činjenice što smanjuju ili ukidaju poreznu obvezu.

2. Prava u poreznom postupku

2.1 Pravo na očitovanje i sudjelovanje u poreznom postupku

Je li Porezna uprava dužna poreznom obvezniku omogućiti očitovanje o činjenicama i okolnostima što su bitne za donošenje poreznog akta?

Da, to je zakonska dužnost Porezne uprave.

Kad je to Porezna uprava dužna učiniti?

Tijekom poreznog postupka, i to prije donošenja poreznog akta u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika.

Može li porezno tijelo ustupiti predmet drugom poreznom tijelu koje je prema novim okolnostima postalo mjesno nadležno?

Porezno tijelo koje je pokrenulo postupak ustupit će predmet poreznom tijelu koje je prema novim okolnostima postalo mjesno nadležno, ako se time poreznom obvezniku bitno olakšava sudjelovanje u poreznom postupku.

2.2 Pravo na sudjelovanje u postupku nadzora

Što je inspekcijski nadzor?

Inspekcijski nadzor je dio porezno-pravnog odnosa u kojemu Porezna uprava provodi postupak radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje poreznih obveznika i drugih osoba.

Za koje se razdoblje inspekcijski nadzor može obavljati?

Za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje porezne obveze. Porezna uprava nalogom određuje predmet i razdoblje inspekcijskog nadzora.

U kojem se vremenu inspekcijski nadzor može obavljati?

Tijekom uobičajenog radnog vremena. Obavljanje nadzora izvan tog vremena dopustivo je ako porezni obveznik na to pristane ili ako to bezuvjetno nalaže svrha nadzora.

Kad se može donijeti mjera o privremenom pečačenju poslovnog ili skladišnog prostora?

Ako se započeta radnja u postupku inspekcijskog nadzora ne može završiti tijekom radnog vremena poreznog obveznika, a porezni obveznik ne pristane na nastavak obavljanja nadzora nakon redovnog radnog vremena, Porezna uprava može donijeti zaključak o privremenom pečačenju poslovnog ili skladišnog prostora. Protiv ovog zaključka nije dopuštena žalba. Mjera privremenog pečačenja može trajati najdulje do početka radnog vremena poreznog obveznika prvog idućeg radnog dana.

- i** Poreznom obvezniku, ili njegovu opunomoćeniku ili zastupniku, mora se omogućiti nazočnost pri pregledavanju poslovnih prostorija. Nadzor se obavlja u službenim prostorijama poreznog tijela kad ne postoji poslovni prostor koji je pogodan za obavljanje inspekcijskog nadzora.
- i** Ovlaštena osoba za nadzor ima pravo stupiti na zemljište i u poslovne prostorije u kojima porezni obveznik obavlja djelatnost te ih pregledati.
- i** Inspekcijski nadzor može se provoditi u stambenim prostorijama poreznog obveznika samo uz pristanak poreznog obveznika.

Na koji se način ovlaštena osoba mora predstaviti?

Prije početka inspekcijskog nadzora osoba ovlaštena za njegovu provedbu mora se predstaviti poreznom obvezniku predloženjem službene iskaznice.

Koji su propisani rokovi za dostavu inspekcijskog naloga?

Nalog za inspekcijski nadzor dostavlja se poreznim obveznicima u narednim rokovima:

1. velikim poreznim obveznicima – 30 dana prije početka inspekcijskog nadzora,
2. ostalim poreznim obveznicima – 15 dana prije početka inspekcijskog nadzora.

i Veliki porezni obveznici jesu:

1. Porezni obveznici koji imaju godišnju poreznu obvezu, po svim vrstama poreza, u iznosu većem od 50.000.000,00 kuna, i
2. Povezana društva.

Može li se obaviti nadzor poreznog obveznika bez prethodne najave?

Nadzor se, iznimno, može obaviti bez prethodne najave kako se ne bi ugrozila svrha inspekcijskog nadzora (evidentiranje prometa na naplatnim uređajima, popis zaliha, i slično). U tom slučaju nalog za inspekcijski nadzor predaje se poreznom obvezniku neposredno prije početka nadzora.

Može li porezni obveznik odgoditi početak provedbe inspekcijskog nadzora?

Porezna uprava može odgoditi početak provedbe inspekcijskog nadzora ako porezni obveznik podnese prigovor najkasnije u roku osam dana od dana primitka naloga i u njemu navede opravdane razloge za odgodu nadzora.

i Porezni obveznik ima pravo podnijeti prigovor i u slučaju kad se inspekcijski nadzor obavlja bez prethodne najave, ali taj prigovor ne odgađa provođenje radnji koje ne trpe odgodu, kao i radnji zbog kojih je nadzor započet neposrednim uručenjem naloga.

Koji akt donosi Porezna uprava u vezi s prigovorom?

Odluka o prigovoru donosi se u obliku zaključka protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba, ali porezni obveznik može u žalbi koju podnosi protiv poreznog rješenja pobijati zaključak kojim je prigovor odbačen ili odbijen.

Kako može postupiti porezni obveznik ako smatra da se inspekcijski nadzor ne provodi u skladu s nalogom?

Porezni obveznik koji smatra da se inspekcijski nadzor ne provodi u skladu s nalogom za inspekcijski nadzor ima pravo tijekom provedbe tog nadzora podnijeti prigo-

vor poreznom tijelu koje je izdalo nalog. Čelnik poreznog tijela dužan je u roku od tri dana donijeti odluku o prigovoru i dostaviti je poreznom obvezniku. Odluka o prigovoru donosi se u obliku zaključka protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba.

Ima li porezni obveznik pravo na obavijest o ishodima inspekcijskog nadzora?

O ishodu inspekcijskog nadzora, prije sačinjavanja zapisnika, treba izvijestiti poreznog obveznika, ili osobu koju je on imenovao, i raspraviti sporne činjenice, pravne ocjene, zaključke, te njihove učinke na utvrđivanje porezne obveze i o tome sačiniti zabilježku.

Ima li porezni obveznik pravo podnijeti prigovor na zapisnik o inspekcijskom nadzoru?

Na zapisnik o inspekcijskom nadzoru porezni obveznik ima pravo podnijeti prigovor u roku koji ne može biti kraći od pet, a niti dulji od dvadeset dana, računajući od dana primitka zapisnika. Ako su prigovorom iznesene nove činjenice i materijalni dokazi zbog kojih bi trebalo promijeniti činjenično stanje utvrđeno u zapisniku, ili izmijeniti ranije pravne ocjene, Porezna uprava će o takvim činjenicama i materijalnim dokazima ili novim pravnim ocjenama sastaviti dopunski zapisnik. Na dopunski zapisnik ne može se podnijeti prigovor, ali porezni obveznik može u žalbi koju podnosi protiv poreznog rješenja pobijati zaključak kojim je prigovor odbijen ili odbijen.

2.3 Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka

Imaju li porezni obveznici pravo razgledati spise predmeta?

Da, oni imaju to pravo, a mogu i o vlastitome trošku prepisati potrebne spise. Razgledanje i prepisivanje spisa obavlja se pod nadzorom službene osobe.

Tko još ima pravo razgledati spise predmeta?

Pravo uvida u spise i o svojem trošku prepisati pojedine spise ima i svaka druga osoba koja učini vjerojatnim svoj pravni interes, a i društvene organizacije i stručna udruženja ako za to postoji opravdan interes.

Mora li se zahtjev za uvid dostaviti isključivo u pisanome obliku?

Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa može se staviti i usmeno, ali Porezna uprava može od poreznog obveznika zatražiti da pismeno ili usmeno na zapisnik obrazloži postojanje svog pravnog interesa.

2.4 Pravo na ispravak porezne prijave

Može li porezni obveznik naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave ako uoči da su podaci u njoj netočni ili nepotpuni i da zbog toga može platiti više poreza?

On to može učiniti, ali prije isteka roka za utvrđivanje poreza.

Kome se podnosi zahtjev za ispravak porezne prijave?

Poreznom tijelu koje je taj zahtjev zaprimilo.

Mogu li druge osobe umjesto poreznog obveznika naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave?

To mogu učiniti univerzalni pravni sljednik poreznog obveznika i osobe koje zastupaju poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog sljednika.

2.5 Pravo na produžetak roka

Može li se produljiti rok koji Porezna uprava određuje?

Može, i to na zahtjev osobe kojoj je određen. Produljeni rok može trajati najdulje onoliko koliko je trajao rok koji se produljuje i ne može se ponovno produljivati.

- i** Zahtjev za produljenjem roka mora se podnijeti prije isteka roka u kojemu se radnju trebalo poduzeti. Zahtjev se, u pravilu, mora podnijeti u pisanom obliku.

Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za produljenje roka?

O zahtjevu za produljenje roka odlučuje se zaključkom.

Je li dopuštena žalba protiv tog zaključka?

Ne, protiv tog zaključka posebna žalba nije dopuštena.

Može li Porezna uprava uvjetovati produljenje roka?

Porezna uprava može produljenje roka uvjetovati davanjem sredstava osiguranja plaćanja.

2.6 Pravo na povrat u prijašnje stanje

Kad porezni obveznik ima pravo uputiti Poreznoj upravi zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

Kad je iz opravdanih razloga u zakonskom roku propustio obaviti neku radnju, ili u roku što ga je Porezna uprava odredila, a zbog tog propuštanja trpi posljedicu.

Ima li porezni obveznik pravo na povrat u prijašnje stanje ako je njegov zastupnik rok propustio?

Nema, zato jer propuštanje roka od strane zastupnika ide na teret poreznog obveznika.

U kojem se roku može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

U roku 8 dana od dana kad je prestao razlog koji je prouzročio propuštanje, odnosno od dana kada je porezni obveznik doznao za uzrok. Razlozi kojima se obrazlaže zahtjev moraju se učiniti vjerojatnim.

Nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka porezni obveznik ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje.

- i** Iznimno, porezni obveznik može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje i izvršiti propuštenu radnju i nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka ako je bio u tome, prije isteka tog roka, spriječen višom silom.

Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za povrat u prijašnje stanje?

Zaključkom, protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Iznimno, posebnu žalbu je dozvoljeno podnijeti protiv zaključka kad je zahtjev za povrat u prijašnje stanje podnesen zbog propuštenog roka za žalbu na porezno rješenje.

2.7 Pravo na uskratu davanja obavijesti

Tko može uskratiti davanje obavijesti zbog opasnosti od samookrivljanja?

Porezni obveznici i druge osobe koje su prema zakonskim odredbama dužne davati obavijesti mogu uskratiti davanje obavijesti koje bi njih same, ili njihova srodnika, mogle izložiti progonu.

Je li Porezna uprava dužna te osobe poučiti o pravu na uskratu obavijesti?

Da, to je dužnost Porezne uprave, a davanje pouke o tome obvezno se unosi u spis kao zabilješka.

Odnosi li se uskrata davanja obavijesti i na uskratu davanja i predočavanja stručnog mišljenja i predočavanje isprava ili drugih stvari?

Da, uskrata se odnosi i na ta područja.

Tko još može uskratiti davanje obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika?

Pravo na uskratku davanja obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika imaju i:

- 1.** bračni ili izvanbračni drug poreznog obveznika, rođaci poreznog obveznika u uspravnoj lozi, rođaci u pobočnoj lozi do trećeg stupnja zaključno, te srodnici po tazbini do drugog stupnja zaključno, kao i posvojenik i posvojitelj poreznog obveznika. S ovim osobama su izjednačeni njihovi pomoćnici i osobe koje sudjeluju u profesionalnoj djelatnosti radi pripreme za zvanje (o korištenju prava na uskratku obavijesti za te osobe odlučuju prethodno nabrojane osobe),
- 2.** duhovnici o onome što im je povjereno ili što su doznali u svojstvu dušobrižnika,
- 3.** odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje o onome što im je povjereno ili što su doznali u tom svojstvu,
- 4.** osobe koje profesionalno sudjeluju ili su sudjelovale u pripremi ili proizvodnji tiskovina ili radijskih i televizijskih emisija, i to o osobi autora, pošiljatelja priloga i dokumentacije te o priopćenjima koja su im dana glede njihove djelatnosti, ako se radi o priložima, dokumentaciji i priopćenjima za redakcijski dio.

Kad duhovnici, odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje ne mogu uskratiti davanje obavijesti?

Te osobe ne mogu uskratiti davanje obavijesti kad su razriješene od obveze čuvanja tajne.

Je li pravo javnih bilježnika na uskratku obavijesti ograničeno?

Da, to pravo je ograničeno njihovim obvezama prijavljivanja činjenica bitnih za oporezivanje u skladu s posebnim propisima.

Tko ne može uskratiti predočavanje isprava, poslovnih knjiga, ostalih evidencija i drugih stvari?

Osoba koja u ime poreznog obveznika čuva isprave, poslovne knjige, ostale evidencije i druge stvari ne može uskratiti njihovo predočavanje ako bi ih porezni obveznik bio dužan predočiti da ih sam čuva.

2.8 Pravo na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku

Tko može zastupati poreznog obveznika u poreznom postupku?

- * opunomoćenik,
- * porezni savjetnik,
- * zakonski zastupnik i poslovodna osoba udruženih osoba,

- * upravitelj imovine i osoba s pravom raspolaganja imovinom,
 - * zastupnik po službenoj dužnosti.
- ① **Opunomoćenik** je osoba koja zastupa poreznog obveznika u okviru dobivene punomoći i u njegovo ime može poduzimati radnje u poreznom postupku.
- ① **Porezni savjetnik** je osoba koja obavlja poslove savjetovanja poreznog obveznika u poreznom postupku pred poreznim tijelima. Ako nastupa i kao opunomoćenik poreznog obveznika mora imati punomoć za obavljanje tih poslova. Obavljanje djelatnosti poreznog savjetnika uređuje se posebnim zakonom.
- ① **Zakonski zastupnik** je osoba koja je po zakonu ovlaštena za zastupanje fizičke osobe, trgovačkog društva, ustanove, druge pravne osobe i udružene osobe bez pravne osobnosti.
- ① **Upravitelj imovine** je osoba koju porezni obveznik ovlasti za upravljanje njegovom imovinom.

Što ako udružene osobe bez pravne osobnosti nemaju poslovodnu osobu?

Tada porezne obveze moraju ispunjavati svi članovi udruženja, odnosno svaki član udruge je porezni obveznik.

Tko je porezni obveznik kad imovinska masa bez pravne osobnosti nema zakonskog zastupnika?

U tim su slučajevima porezni obveznici svi vlasnici imovinske mase.

Tko je porezni obveznik ako imovinom upravlja druga osoba?

Tad je ta osoba porezni obveznik za porezne obveze što proističu iz imovine kojom upravlja.

Što ako netko bez pravne osnove koristi ili raspolaže tuđom imovinom?

Tad se ta osoba smatra poreznim obveznikom za porezne obveze što proističu iz korištenja ili raspolaganja tom imovinom.

Tko je zastupnik po službenoj dužnosti?

Porezni savjetnik ili odvjetnik kojega Porezna uprava po službenoj dužnosti postavlja kao zastupnika:

1. poreznom obvezniku nepoznata sjedišta, prebivališta ili uobičajena boravišta,
2. poreznom obvezniku koji u tuzemstvu nema sjedište, odnosno prebivalište ili uobičajeno boravište, a nije u određenom roku obavijestio Poreznu upravu o osobi koja je ovlaštena primati porezne akte,
3. nepoznatom vlasniku imovine koja je predmet poreznog postupka,
4. poreznom obvezniku koji očito izbjegava ili odbija primanje poreznih akata.

Kako se postupa kad je porezni obveznik fizička osoba koja nije poslovno sposobna i nema zakonskog zastupnika?

Tada Porezna uprava podnosi zahtjev nadležnom sudu za postavljanje zastupnika.

Tko je pomagač?

Pomagač je osoba koja nastupa uz nazočnost poreznog obveznika i pomaže mu savjetima.

Može li pomagač u poreznom postupku zastupati poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog sljednika?

Pomagač nije ovlašten u ime poreznog obveznika poduzimati radnje u poreznom postupku kao njegov zastupnik. Izjavu pomagača smatra se izjavom poreznog obveznika samo ako porezni obveznik danju izjavi odmah ne proturječi.

2.9 Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe

Kad porezni obveznik ima pravo zatražiti izuzeće službenika poreznog tijela u poreznom postupku?

Službenik poreznog tijela izuzet će se od obavljanja službenih radnji u poreznom postupku:

1. ako je sudionik postupka, bilo da je porezni obveznik ili porezni jamac,
2. ako je srodnik sa sudionikom postupka,
3. ako je zakonski zastupnik, opunomoćenik ili pomagač sudionika postupka,
4. ako je u poslovnom odnosu sa sudionikom postupka,
5. ako postoji vjerojatnost da će službenim radnjama steći neposrednu korist ili pretrpjeti štetu,
6. ako je u prvostupanjskom postupku sudjelovao u vođenju postupka ili u donošenju poreznog rješenja.

i Srodnicima se smatraju:

1. srodnik po krvi u pravoj liniji,
2. srodnik u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno,
3. suprug i supruga,
4. staratelj, usvojitelj, usvojenik i hranitelj.

Tko odlučuje o izuzeću službene osobe?

Ako postoji opravdana sumnja u nepristranost službene osobe voditelj poreznog tijela izuzet će službenu osobu od obavljanja službenih radnji u tom postupku. Ako se sumnja u nepristranost voditelja poreznog tijela o izuzeću odlučuje čelnik neposredno više ustrojstvene jedinice poreznog tijela.

i Ustrojstvene jedinice Porezne uprave jesu:

- * Ispostave,
- * Područni uredi, i
- * Središnji ured

2.10 Pravo na povrat poreza i kamate na porez

Ima li porezni obveznik pravo na povrat svote više plaćenog ili pogrešno uplaćenog poreza?

Porezni obveznik, ili osoba od koje je naplaćen porez bez pravne osnove, ima pravo na povrat poreza i kamate na porez što su plaćeni bez pravne osnove. Povrat preplaćenog poreza i poreza plaćenog bez pravne osnove, zajedno s kamatama, Porezna uprava je dužna vratiti osobi koja ga je platila, odnosno osobi kojoj je pravo na povrat poreza ustupljeno. Na više plaćene iznose javnih prihoda obračunavaju se i plaćaju zatezne kamate u visini od 7,5% godišnje.

Hoće li se povrat obaviti ako porezni obveznik ima dospjelih dugovanja?

Liznimno, povrat se neće obaviti kad Porezna uprava prethodno utvrdi da porezni obveznik ima dospjelih neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja što ih Porezna uprava naplaćuje.

i Na plaćene poreze bez pravne osnove kamate se obračunavaju počevši s 15-tim danom od dana primitka zahtjeva za povrat, a ako je temelj povrata poreza poništeno, izmijenjeno ili ukinuto rješenje, ili drugi akt o zaduženju, obračun kamata počinje teći od dana uplate poreza.

Kad zastarijeva pravo poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni?

Za tri godine, računajući od dana kad je zastara počela teći.

Kad zastara počinje teći?

Zastara prava na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat. Tijek zastare prekida se svakom radnjom poreznog obveznika radi ostvarenja prava na povrat poreza što je naplaćen bez pravne osnove, ili više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni. Nakon poduzetih radnji zastarni rok počinje ponovno teći.

Kad nastupa apsolutna zastara?

Apsolutni rok zastare prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, i to računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći.

2.11 Pravo na prigovor zastare poreznih obveza

Kad zastarijeva pravo poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pokretanje prekršajnog postupka, naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni?

Porezni obveznik može s uspjehom izjaviti prigovor na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pokretanje prekršajnog postupka, naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni, te na pravo na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni po proteku tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći (relativna zastara).

Kad počinje teći zastara?

- * Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći nakon isteka godine u kojoj je trebalo utvrditi porezne obveze i kamate.
- * Zastara prava na pokretanje prekršajnog postupka počinje teći nakon isteka godine u kojoj je počinjen prekršaj.
- * Zastara prava na naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu, ili nakon isteka godine u kojoj je Porezna uprava utvrdila poreznu obvezu, kamate, troškove ovrhe i novčanu kaznu.
- * Zastara prava na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat.

Kako se prekida tijek zastare?

Tijek zastare prekida se:

1. svakom službenom radnjom poreznog tijela što je usmjerena na utvrđivanje ili naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni, a koja je dostavljena na znanje poreznom obvezniku, i
2. svakom radnjom poreznog obveznika što se dostavlja na znanje poreznom tijelu radi ostvarenja prava na povrat poreza što je naplaćen bez pravne osnove, ili zbog više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni.

Nakon poduzetih radnji iz točki 1. ili 2. zastarni rok počinje ponovno teći.

Kad nastupa apsolutna zastara?

Apsolutni rok zastare prava poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pokretanje prekršajnog postupka, naplatu poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni, te prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, računajući od dana kad je zastara počela prvi put teći.

2.12 Pravo na otpis dospjelog poreznog duga

Kad se porezni dug otpisuje?

Ako se porezni dug ne može naplatiti ni u postupku ovrhe otpisuje se kao nenaplativ:

1. ako je ovršenik umro, a nije ostavio pokretnina ni nekretnina iz kojih se može naplatiti porezni dug,
2. ako je pravna osoba po okončanju stečaja brisana iz sudskog registra, a protiv odgovorne osobe nije u zastarnom roku podnijet zahtjev za plaćanje poreza i kamate iz poreznog jamstva.

Kad se porezni dug može otpisati na zahtjev poreznog obveznika?

Ako bi izvršenje naplate poreznog duga dovelo u pitanje osnovne životne potrebe ovršenika i članova njegova kućanstva, porez se može na zahtjev poreznog obveznika, otpisati u potpunosti ili djelomice. O otpisu dospjelog poreznog duga rješenjem odlučuje ravnatelj Porezne uprave.

2.13 Pravo na žalbu

Tko može podnijeti žalbu?

Žalbu na porezni akt može podnijeti svaka osoba o čijim se pravima ili obvezama odlučivalo u prvostupanjskom poreznom postupku (porezni obveznik), kao i svaka osoba koja za to ima pravni interes (porezni jamci, državni odvjetnik, pučki pravobranitelj, državna tijela, i drugi).

Protiv kojih se poreznih akata može podnijeti žalbu?

Žalbu se podnosi protiv rješenja i zaključka (porezni akti). Žalbu se može podnijeti samo protiv poreznog akta kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa koje nije konačno, pravomoćno i izvršno.

i **Konačnost rješenja**

Rješenje je u upravnom postupku konačno: istekom roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, danom dostave rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, danom dostave stranci rješenja drugog stupnja kojim je žalba odbijena.

i **Pravomoćnost rješenja**

Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo, odnosno kojim su stranci određene obveze u upravnom postupku, pravomoćno je kad se protiv njega ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor.

i **Izvršnost rješenja**

Prvostupanjsko rješenje postaje izvršno: nakon isteka roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, dostavom rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, dostavom rješenja

stranci ako žalba ne odgađa izvršenje, dostavom rješenja stranci kojim se žalba odbacuje ili odbija.

Drugostupanjsko rješenje kojim je izmijenjeno prvostupanjsko rješenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.

Kad se još žalbu može podnijeti?

Žalbu se može podnijeti i onda kad žalitelj istakne kako o njegovu zahtjevu za donošenjem poreznog akta nije donijeta odluka u propisanom roku. Ako prvostupanjsko tijelo nije u roku 2 mjeseca, ili u kraćem roku ako je to određeno posebnim propisom, donijelo rješenje o zahtjevu, stranka ima pravo obratiti se sa zahtjevom drugostupanjskom tijelu.

Kome se žalba podnosi?

Nadležnom drugostupanjskom poreznom tijelu, a predaje se prvostupanjskom poreznom tijelu (ispostavi ili područnom uredu Porezne uprave koje je donijela rješenje). Žalba se podnosi neposredno ili preporučeno putem pošte, ili se izjavljuje u zapisnik.

- i** U žalbi se mora navesti ime i prezime žalitelja, porezni akt protiv kojega se podnosi žalba i žalbene razloge zbog kojih se zahtijeva poništenje, izmjena ili ukidanje tog poreznog akta, te dokaze kojima se žalba obrazlaže. Žalitelj mora potpisati žalbu.

Koji je krajnji rok za podnošenje žalbe?

30 dana od dana primitka poreznog akta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Kakvi su pravni učinci žalbe?

Žalba odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta do donošenja rješenja o žalbi. Iznimno, žalba ne odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta koji je donesen na temelju podataka što ih je porezni obveznik sam naveo u poreznoj prijavi.

Do kada podnositelj žalbe može odustati od žalbe?

Do donošenja rješenja o žalbi.

U kojem roku mora Porezna uprava donijeti i stranci dostaviti rješenje o žalbi?

Najkasnije u roku dva mjeseca, računajući od dana predaje žalbe.

Kako prvostupanjsko tijelo postupa po žalbi?

Prvostupanjsko tijelo je dužno utvrditi je li žalba dopuštena i je li podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku.

i Ako žalba nije dopuštena, ako nije podnijeta od ovlaštene osobe, ili ako nije podnesena u propisanom roku prvostupanjsko porezno tijelo je dužno takvu žalbu odbaciti.

Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja o odbacivanju žalbe?

Takva je žalba dopuštena.

Može li se žalbu odbaciti ako je podnesena u roku, ali je predana nenadležnom tijelu?

Kad je žalba predana u roku, pa makar i nenadležnom tijelu, ne može se odbaciti kao nepravodobna.

Može li prvostupanjsko porezno tijelo u žalbenom postupku usvojiti žalbu i novim poreznim aktom zamijeniti porezni akt što se u žalbi pobija?

To je moguće:

1. ako se ocijeni da je žalba opravdana i nije nužno provoditi novi ispitni postupak, ili
2. ako se ocijeni da je provedeni postupak bio nepotpun, a to je moglo biti od utjecaja na rješavanje (provodi se novi ispitni postupak), ili
3. ako žalitelj u žalbi iznosi takve činjenice i dokaze koji bi mogli biti od utjecaja na drukčije rješavanje (provodi se novi ispitni postupak), ili
4. ako je žalitelju trebalo omogućiti sudjelovanje u postupku a to nije učinjeno (provodi se novi ispitni postupak), ili
5. ako je žalitelj propustio sudjelovati u postupku, ali je u žalbi to propuštanje opravdao (provodi se novi ispitni postupak).

Može li porezni obveznik podnijeti žalbu protiv novog poreznog akta?

Takva je žalba dopuštena.

Kako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo postupa po žalbi?

Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo dužno je utvrditi je li žalba dopuštena i je li podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku, te ispitati zakonitost pobijanoga poreznog akta u cijelosti, a posebno u dijelovima na koje se žalba odnosi. Ako to tijelo ustanovi da je predmet trebalo riješiti drugačije nego što je riješeno u prvostupanjskom poreznom aktu ono će taj akt:

1. svojim rješenjem poništiti i predmet vratiti na ponovni postupak prvostupanjskom poreznom tijelu koje ga je donijelo, s uputama što treba izmijeniti i/ili upotrijebiti, ili
2. svojim rješenjem poništiti i predmet samo riješiti.

- i** Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo po službenoj dužnosti ili na temelju zahtjeva poreznog obveznika uključit će u postupak one osobe čiji bi pravni interes mogao odlukom poreznog tijela biti pogođen, a prije svega, osobe koje, uz poreznog obveznika, jamče za njegov porezni dug. Prije nego što to tijelo uključi navedene osobe u postupak mora omogućiti podnositelju žalbe da se o toj činjenici očituje. Nadalje, to tijelo može odlučiti da će se u postupku po žalbi izvoditi dokazi. Ako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo izvodi dokaze dužno je poreznom obvezniku uputiti poziv za sudjelovanje u postupku. Neodazivanje pozivu od strane poreznog obveznika ne zadržava rad drugostupanjskoga poreznog tijela.

Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja kojim je odlučeno o žalbi?

Protiv rješenja drugostupanjskog tijela kojim je odlučeno o žalbi ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, to jest može se podnijeti tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske. Stranka može pokrenuti upravni spor i kad drugostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje, a bilo ga je dužno donijeti u roku 2 mjeseca od dana predaje žalbe.

- i** Podnijeta tužba ne odgađa izvršenje poreznog akta.

2.14 Izvanredni pravni lijekovi u upravnom postupku

Koji su izvanredni pravni lijekovi u upravnom postupku?

1. Obnova postupka,
2. Mijenjanje i poništenje rješenja u vezi s upravnim sporom,
3. Zahtjev za zaštitu zakonitosti,
4. Poništavanje i ukidanje po pravu nadzora,
5. Ukidanje i mijenjanje pravomoćnog rješenja uz pristanak ili na zahtjev stranke,
6. Izvanredno ukidanje,
7. Proglašavanje rješenja ništavim.

2.15 Pravo na obnovu poreznog postupka

Tko može predložiti obnovu poreznog postupka?

1. stranka,
2. državni odvjetnik,
3. porezno tijelo koje je donijelo konačno rješenje.

Kad se obnova postupka može pokrenuti?

Kad je postupak okončan rješenjem ili zaključkom, a protiv njih u upravnom postupku nema redovnog pravnog lijeka.

Što mogu biti razlozi za obnovu upravnog postupka i u kojem se roku može zatražiti obnova postupka?

Razlog za obnovu postupka	Rok za podnošenje zahtjeva
Saznanje nove činjenice, ili ako se nađe ili stekne mogućnost da se upotrijebe novi dokazi koji bi (sami ili u svezi s već izvedenim i upotrijebljenim dokazima) mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice ili dokazi bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku	Mjesec dana od dana kad je stranka mogla iznijeti nove činjenice, odnosno upotrijebiti nove dokaze
<ul style="list-style-type: none">- Rješenje je doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka, ili ako je rješenje došlo kao posljedica djela kažnjivoga prema kaznenom zakonu- Rješenje se temelji na presudi što je donesena u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prijestupu, a ta je presuda pravomoćno ukinuta	Mjesec dana od dana kad je stranka saznala za pravomoćnu presudu u kaznenom postupku ili u postupku o gospodarskom prijestupu, a ako se postupak ne može provesti od dana kad je stranka saznala za obustavu toga postupka ili za okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti (odnosno od dana kad je stranka saznala za okolnosti zbog kojih nema mogućnosti za kazneno gonjenje ili za gonjenje za gospodarski prijestup)
Rješenje tijela koje je vodilo postupak temelji se na nekome prethodnom pitanju, a nadležno tijelo je to pitanje kasnije riješilo drugačije u bitnim točkama	Mjesec dana od dana kad je stranka mogla upotrijebiti novi akt (presudu, rješenje)
<ul style="list-style-type: none">- Rješenje povoljno za stranku doneseno je na temelju neistinitih navoda stranke kojima je tijelo što je vodilo postupak bilo dovedeno u zabludu- U donošenju rješenja sudjelovala je službena osoba koja je po zakonu morala biti izuzeta- Rješenje je donijela službena osoba nadležnog tijela koje nije bilo ovlašteno za njegovo donošenje- Kolegijalno tijelo koje je donijelo rješenje nije rješavalo u sastavu predviđenome važećim propisima, ili ako za rješenje nije glasovala propisana većina	Mjesec dana od dana kad je stranka saznala za razlog obnove

Razlog za obnovu postupka	Rok za podnošenje zahtjeva
<ul style="list-style-type: none"> - Osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku - Stranku nije zastupao zakonski zastupnik, a po zakonu ju je trebao zastupati, - Osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost služenja svojim jezikom u skladu s posebnim zakonom 	<p>Mjesec dana od dana kad je stranci dostavljeno rješenje</p>

Koji je krajnji rok za podnošenje prijedloga za obnovu poreznog postupka?

Nakon proteka roka od pet godina od dostave rješenja stranci obnova se ne može tražiti niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti.

- i** Iznimno, i nakon roka od pet godina obnova se može tražiti, odnosno pokrenuti, ali samo iz sljedećih razloga:
- ako je rješenje doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka, ili ako je došlo kao posljedica kakva djela kažnjivoga po kaznenom zakonu,
 - ako se rješenje temelji na presudi donesenoj u kaznenom postupku ili u postupku o privrednom prijestupu, a ta je presuda pravomoćno ukinuta,
 - ako se rješenje tijela koje je vodilo postupak temelji na nekome prethodnom pitanju, a nadležno tijelo je to pitanje kasnije riješilo u bitnim točkama drugačije.

Može li se dopustiti obnova postupka ako je rješenje na osnovi kojega se traži obnova postupka već bilo predmet upravnog spora?

Obnovu postupka može se dopustiti samo zbog onih činjenica što ih je Porezna uprava utvrdila u prijašnjem poreznom postupku, a ne i zbog onih što ih je sud utvrdio u svojem postupku.

Može li se porezni postupak obnoviti iako se kazneni postupak ne može provesti, ili ako postoje okolnosti zbog kojih se postupak ne može pokrenuti?

Čak iako se kazneni postupak ne može provesti ili ako postoje okolnosti zbog kojih se ne može pokrenuti upravni postupak on se može obnoviti ako je rješenje doneseno na podlozi lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka, ili ako je došlo kao posljedica kakva djela kažnjivoga po kaznenom zakonu,

Kome se predaje ili šalje prijedlog za obnovu postupka?

Prijedlog za obnovu postupka dostavlja se tijelu koje je o predmetu rješavalo u prvom stupnju ili tijelu koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

Tko je nadležan za rješavanje prijedloga za obnovu postupka?

Tijelo koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

Odgada li prijedlog za obnovu postupka izvršenje rješenja?

Prijedlog za obnovu postupka, u pravilu, ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži, ali nadležno tijelo koje odlučuje o prijedlogu, ako smatra da će prijedlog za obnovu biti uvažan, može riješiti tako da se odgodi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

2.16 Pravo na pokretanje upravnog spora

Kad porezni obveznik ima pravo pokrenuti upravni spor?

Kad smatra da mu je upravnim aktom povrijeđeno kakvo pravo, ili neposredni osobni interes utemeljen na zakonu, ili kad nadležno tijelo na zahtjev poreznog obveznika nije donijelo upravni akt¹.

Protiv kojih se upravnih akata može pokrenuti upravni spor?

1. protiv upravnog akta što je donesen u drugom stupnju, i
2. protiv prvostupanjskog upravnog akta protiv kojega se u upravnom postupku ne može izjaviti žalba.

Tko rješava upravne sporove?

Upravni sud Republike Hrvatske. Presude suda donesene u upravnim sporovima su obvezatne. Presudom se tužba uvažava, ili odbija kao neosnovana.

Kako se pokreće upravni spor?

Upravni spor se pokreće tužbom.

Tko je u upravnom sporu tužena strana?

Tijelo čiji se upravni akt osporava, ili nadležno tijelo koje na zahtjev stranke nije donijelo upravni akt.

1 Rješenje i/ili zaključak kojim državno tijelo ili organizacija u obavljanju javnih ovlasti u nekoj upravnoj stvari rješava o stanovitom pravu ili obvezi određenog pojedinca ili organizacije

Kako se u upravnom sporu može pobijati upravni akt?

Upravni akt se može pobijati:

1. u aktu nije nikako ili nije pravilno primijenjen zakon, propis utemeljen na zakonu ili drugi zakonito donesen propis ili opći akt,
2. akt je donijelo nenadležno tijelo,
3. u postupku koji je aktu prethodio nije se postupilo prema pravilima postupka (osobito ako nije pravilno utvrđeno činjenično stanje ili ako je iz činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja).

U kojem se roku podnosi tužba?

U roku 30 dana od dana dostave upravnog akta stranci koja podnosi tužbu. Ako drugostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje o žalbi stranke u roku 60 dana (ili u kraćem roku kad je to propisano posebnim propisom), a ne donese ga ni u daljnjih 7 dana nakon ponovljenog traženja, stranka može pokrenuti upravni spor kao da joj je žalba odbijena. Na ovaj način postupi i stranka kad prvostupanjsko tijelo nije donijelo rješenje, a protiv čijeg akta se ne može izjaviti žalba.

- i** U tužbi se mora navesti ime i prezime, zanimanje i mjesto stanovanja, odnosno naziv i sjedište tužitelja, upravni akt protiv kojega je tužba upravljena, kratko izlaganje zbog čega se tuži, te u kojem se pravcu i opsegu predlaže poništavanje upravnog akta, i potpis podnosioca. Uz tužbu se mora podnijeti akt u izvorniku ili u prijepisu.
- i** Ako se tužbom traži povrat stvari ili naknade štete mora se staviti i određen zahtjev u vezi sa stvarima ili visinom pretrpljene štete.
- i** Uz tužbu se podnosi i po jedan prijepis tužbe i priloga za tuženo tijelo i za svaku zainteresiranu osobu, ako takvih ima.

Kad sud rješenjem odbacuje tužbu?

Sud rješenjem odbacuje tužbu kad utvrdi:

- ⇒ da je tužba podnesena prije vremena ili nepravovremeno,
- ⇒ da akt koji se tužbom osporava nije upravni akt, odnosno da se upravni spor pokreće zbog nepodnošenja akta u predmetu u kojemu se ne donosi upravni akt,
- ⇒ da je očito da se upravnim aktom koji se osporava tužbom ne dira u tužiteljevo pravo, ili u njegov neposredni interes koji se temelji na zakonu,
- ⇒ da se protiv upravnog akta koji se tužbom osporava mogla podnijeti žalba
- ⇒ da je riječ o stvari u kojoj je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora,
- ⇒ da već postoji pravomoćna odluka što je u upravnom sporu donesena o istoj stvari.

Kako sud rješava u upravnim sporovima?

Upravili na nejavnim sjednicama, ali sud može odlučiti i da se održi usmena rasprava. To može i stranka predložiti.

Do kada tužitelj može odustati od tužbe?

Do otpreme sudske odluke. U tom slučaju sud rješenjem obustavlja postupak.

Sprječava li tužba izvršenje upravnog akta?

Tužba, u pravilu, ne sprječava izvršenje upravnog akta protiv kojega je podnesena. Iznimno, na zahtjev tužitelja, tijelo čiji se akt izvršava ili tijelo koje je nadležno za izvršenje može odgoditi pravne učinke izvršenja rješenja do konačne sudske odluke ako bi izvršenje upravnog akta nanijelo tužitelju štetu koja bi se teško mogla popraviti. To je moguće učiniti:

- ⇒ ako zakonom nije propisano da žalba ne odgađa izvršenje rješenja, ili
- ⇒ ako odgoda nije protivna javnom interesu, niti bi se odgađanjem nanijela veća nenadoknativa šteta protivnoj stranci, ili
- ⇒ iz nekog drugog razloga kad to nije protivno javnom interesu.

Može li Porezna uprava, protiv čijeg je rješenja pravodobno podnijeta tužba nadležnom sudu, do okončanja spora poništiti ili izmijeniti svoje rješenje?

Porezna uprava to može učiniti iz istih razloga iz kojih bi sud mogao poništiti rješenje. Poništavanje ili izmjena rješenja može se izvršiti samo ako se na taj način otklanja nezakonitost rješenja i ako se time porezni obveznik ne dovodi u lošiji položaj.

2.17 Prava u ovršnom postupku

Što je to ovršni postupak?

Dio porezno – pravnog odnosa u kojemu Porezna uprava provodi ovrhu poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava.

- i** Ovršna isprava je rješenje o utvrđivanju poreza, a vjerodostojna isprava je knjigovodstveni izlist stanja poreznog duga potpisan od ovlaštene osobe poreznog tijela.

Ovrha se provodi u opsegu koji je potreban za namirenje poreznog duga iz cjelokupne imovine poreznog obveznika. O provođenju ovrhe donosi se rješenje o ovrshi.

Koji su razlozi za provođenje ovrhe?

Ovrha se provodi:

1. ako je porezni dug poreznog obveznika dospio,
2. ako je ovršeniku naloženo da u roku 8 dana od dana dostave rješenja o ovrshi podmiri porezni dug kao i troškove ovrhe,
3. ako ovršenik nije udovoljio nalogu iz rješenja o ovrshi,
4. ako je Porezna uprava poduzela sve mjere da se porezni dug naplati iz sredstava osiguranja naplate poreznog duga.

Može li se protiv rješenja o ovrsi podnijeti žalba?

Protiv rješenja o ovrsi može se podnijeti žalba u roku 8 dana od dana dostave rješenja o ovrsi. Žalba ne odgađa provedbu ovrhe.

Kad se ovrha obustavlja?

Ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovršenika:

1. ako je ovršna isprava pravomoćno preinačena ili ukinuta ili poništena,
2. ako prestanu prava i obveze iz porezno-dužničkog odnosa,
3. ako se obustavi izvršenje rješenja o ovrsi,
4. ako se pokrene stečajni postupak.

Može li Porezna uprava na prijedlog ovršenika odgoditi ovrhu?

Porezna uprava može na prijedlog ovršenika u potpunosti ili djelomice odgoditi ovrhu za najduže 6 mjeseci. Odgoda se može odobriti:

1. ako je protiv ovršne isprave podnijeta žalba,
2. ako je podnijet zahtjev za povrat u prijašnje stanje u postupku u kojem je donijeta ovršna isprava,
3. ako je ovršenik protiv rješenja o ovrsi podnio žalbu ili tužbu.

i Porezna uprava može odgodu ovrhe uvjetovati davanjem sredstava osiguranja na plate.

Obračunava li se kamate za trajanja odgode ovrhe?

Za trajanja odgode ovrhe obračunavaju se kamate.

Što ne može biti predmetom pljenidbe?

Predmet pljenidbe ne mogu biti:

1. odjeća, obuća, rublje i drugi predmeti za osobnu uporabu, posteljina, posuđe, pokućstvo, štednjak, hladnjak, televizor, radio prijemnik i druge stvari za kućanstva ako ih ovršenik i članovi njegova kućanstva trebaju za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba,
2. hrana i ogrjev za potrebe ovršenika i članove njegova kućanstva,
3. radna i rasplodna stoka, poljoprivredni strojevi i drugo radno oruđe koje ovršenik kao poljoprivrednik treba za rad na svom gospodarstvu, te sjeme za uporabu i hranu za stoku potrebnu do sljedećeg razdoblja prinosa žetve, kosidbe i sl.,
4. knjige i druge stvari koje ovršenik treba za obavljanje svoje znanstvene, umjetničke ili druge djelatnosti,
5. alat, oruđe, strojevi i drugi predmeti koji su ovršeniku – fizičkoj osobi koja samostalno obavlja djelatnost nužni za obavljanje njegove upisane djelatnosti, te sirovine i pogonsko gorivo za tri mjeseca.

- i** U postupku ovrhe ne mogu se plijeniti ovršenikove tražbine:
1. po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do visine osobnog odbitka,
 2. novčana primanja koja su izuzeta od oporezivanja.

3. Obveze u poreznom postupku

3.1 Obveza prijave činjenica za utvrđivanje porezne obveze

Koje je činjenice porezni obveznik dužan prijaviti poreznom tijelu u propisanom roku?

Sve činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze. To se naročito odnosi na osnutak, premještaj i prestanak trgovačkog društva, radionice ili poslovne jedinice, ili početak obavljanja gospodarstvene djelatnosti, odnosno promjenu prebivališta ili uobičajenog boravišta, kao i na druge činjenice čije je prijavljivanje propisano posebnim zakonom.

- i** Porezni obveznici poreza na dohodak koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, porezni obveznici koji počinju davati u najam i zakup pokretnine, stvari i nekretnine i porezni obveznici koji počinju ostvarivati dohodak izravno iz inozemstva dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti početak obavljanja djelatnosti, iznajmljivanja i ostvarivanja dohotka, u roku 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti, odnosno od dana početka ostvarivanja dohotka. U istom roku su porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost dužni nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu dati podatke o osobi koja im vodi poslovne knjige.
- i** Porezni obveznici poreza na dobit dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti sve činjenice bitne za utvrđivanje porezne obveze u roku 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.
- i** Poduzetnici postaju obveznici PDV-a od 1. siječnja tekuće godine ako je vrijednost njihovih ukupnih godišnjih oporezivih isporuka dobara i/ili obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini bila veća od 85.000,00 kn. Tada su se dužni prijaviti nadležnoj ispostavi Porezne uprave radi upisa u Registar poreznih obveznika, i to najkasnije do 15. siječnja tekuće godine. Od 1. siječnja tekuće godine dužni su voditi sve poslovne knjige i porezne evidencije što su propisane Zakonom o porezu na dodanu vrijednost, te u zakonskim rokovima podnositi poreznu prijavu. Poduzetnici mogu postati obveznici PDV-a u tekućoj godini kad počinju obavljati poduzetničke djelatnosti ako se prijave u Registar obveznika poreza na dodanu vrijednost i ako nisu imali oporezivih isporuka do dana prijave u Registar.

Nadalje, porezni obveznici koji su izravno ili neizravno postali vlasnici udjela većeg od 50% (većinski vlasnici) u tuzemnom ili inozemnom trgovačkom društvu, ili su u

sustavu povezanih društava dužni su to prijaviti nadležnom poreznom tijelu prema svome sjedištu. Trgovačko društvo nad kojim je druga osoba postala većinskim vlasnikom dužno je tu činjenicu prijaviti nadležnom poreznom tijelu prema svome sjedištu. Krajnji rok za podnošenje prijave je 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.

- i** Povezane osobe su pravno samostalna društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravo u odlučivanju, ovisno i vladajuće društvo, društva koncerna, društva s uzajamnim udjelima i društva povezana poduzetničkim ugovorima, u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima ili ako se između njih prenosi ili postoji mogućnost prijenosa gubitaka ili dobiti.

3.2 Obveza podnošenja poreznih prijava

Tko je dužan podnijeti poreznu prijavu?

Poreznu prijavu dužni su poreznom tijelu u propisanom roku podnijeti porezni obveznik, isplatelj poreza po odbitku i osoba koju Porezna uprava na to pozove.

- i** Podaci u poreznoj prijavi moraju biti točni i istiniti. Poreznoj prijavi mora se priložiti dokumentacija u skladu s poreznim propisima.

Kako se utvrđuje oblik i sadržaj obrasca porezne prijave?

Oblik i sadržaj obrasca porezne prijave utvrđuje se posebnim zakonom ili provedbenim propisom što je donesen na temelju zakona.

U kojem se obliku podnose porezne prijave?

One se u pravilu podnose u pisanom obliku.

Može li se poreznu prijavu izjaviti usmeno?

To je moguće ako porezni obveznik zbog osobnih uvjeta ne može poreznu prijavu podnijeti u pisanom obliku na propisanome obrascu. Tada on može izjaviti poreznu prijavu službenoj osobi Porezne uprave usmeno u zapisnik.

3.3 Obveza sudjelovanja u poreznom postupku

Na koji su način porezni obveznici i druge osobe dužni sudjelovati u poreznom postupku?

Porezni obveznici i druge osobe moraju poreznom tijelu dati obavijesti potrebne za utvrđivanje činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje i predočiti evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentacija i druge isprave. Oni su dužni tijekom poreznog postupka

znog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja iznošenjem potpuno i istinito činjenica bitnih za oporezivanje, te za svoje tvrdnje ponuditi dokaze. Porezna uprava može pozvati poreznog obveznika u službene prostorije radi pojašnjenja sadržaja porezne prijave koju je podnio, ili koju je bio dužan podnijeti. Porezna uprava je ovlaštena od poreznog obveznika tražiti dodatne obavijesti o njegovu poslovanju u tuzemstvu i inozemstvu, o njegovim pojedinim poslovima i izvorima sredstava za nabavu poslovne i osobne imovine.

3.4 Obveza sudjelovanja u inspekcijskom nadzoru

Tko je obvezan sudjelovati u inspekcijskom nadzoru?

Svi porezni obveznici, ali i druge osobe koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje. Porezni obveznik je dužan sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje na način da daje obavijesti, predočava evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge isprave, ili je dužan imenovati osobu koja će to raditi u njegovo ime.

- i** Inspekcijski nadzor može se obavljati kod svih poreznih obveznika i drugih osoba koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje.

Ovlaštena osoba za inspekcijski nadzor može zatražiti obavijesti od drugih zaposlenika poreznog obveznika, ili od trećih osoba. Te su osobe dužne dati obavijesti ovlaštenoj osobi za inspekcijski nadzor bez pisanog zahtjeva.

3.5 Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza

Tko je dužan obračunati porez?

Porez obračunavaju:

1. Porezna uprava (u pravilu rješenjem),
2. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik PDV-a), i
3. Isplatelj poreza po odbitku, to jest osoba koja je dužna obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj autorskog honorara, isplatelj naknade za rad trgovačkom putniku koji nije kod isplatelja u radnom odnosu, kao i svi drugi isplatelji primitaka po osnovi drugog dohotka).

Tko je obveznik plaćanja poreza?

Dužnu svotu poreza obvezni su pravodobno uplatiti na propisani račun:

1. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik poreza na dohodak, obveznik poreza na dobit, obveznik PDV-a, obveznik poreza na promet nekretnina, obveznik poreza na nasljedstva i darove, i drugi), i

2. Isplatelj poreza po odbitku (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj naknada po osnovi drugog dohotka).

❗ Osoba koja je dužna obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe solidarno jamči za taj porez.

3.6 Obveza vođenja poslovnih knjiga i evidencija

Tko je dužan voditi poslovne knjige i evidencije?

Porezni obveznici i druge osobe kad je to propisano poreznim zakonima i drugim propisima.

❗ Poslovne knjige i druge evidencije moraju se voditi u skladu s načinom oporezivanja poreznog obveznika.

– **Poslovne knjige propisane Zakonom o porezu na dohodak:**

1. Knjiga primitaka i izdataka (Obrazac KPI)
2. Popis dugotrajne imovine (Obrazac DI)
3. Knjiga prometa (Obrazac KPR)
4. Evidencija o tražbinama i obvezama² (Obrazac (TO))
5. Evidencija o dohotku od nesamostalnog rada (Obrazac DNR)

– **Poslovne knjige propisane Zakonom o računovodstvu:**

1. Dnevnik
2. Glavna knjiga
3. Pomoćne knjige

– **Poslovne knjige i evidencije propisane Zakonom o porezu na dodanu vrijednost:**

1. Knjiga izdanih (izlaznih) računa (I-RA) za isporuke dobara i usluga
2. Knjiga izdanih (izlaznih) računa (I-RA) za primljene predujmove
3. Knjiga izdanih (izlaznih) računa (I-RA) za vlastitu potrošnju
4. Knjiga primljenih (ulaznih) računa (U-RA) za primljena dobra i usluge
5. Knjiga primljenih (ulaznih) računa (U-RA) za dane predujmove
6. Knjiga primljenih (ulaznih) računa (U-RA) za vlastitu potrošnju
7. Posebne evidencije za uvezena dobra
8. PDV-F - evidencija računa o prodanim dobrima stranim državljanima radi povrata PDV.

Napomena: Ako porezni obveznik u svome knjigovodstvu osigurava sve podatke potrebne za utvrđivanje porezne osnovice, odnosno poreza i pretporeza, nije obvezan posebno voditi propisane knjige i evidencije. Nadalje, ako porezni obveznik u računu ima prolazne stavke onda uz knjige I-RA i U-RA može voditi i posebne evidencije (npr. za evidenciju povratne ambalaže).

2 Ovu su evidenciju dužni voditi samo porezni obveznici koji knjige ulaznih i izlaznih računa vode prema plaćenim odnosno naplaćenim računima

Na koji se način moraju knjižiti poslovni događaji u poslovnim knjigama i evidencijama?

Knjiženja u poslovnim knjigama i evidencijama moraju biti potpuna, točna, pravodobna i uredna. Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama.

Gdje se moraju čuvati poslovne knjige i druge propisane evidencije?

Na mjestu koje je propisano zakonom, s time da se mora osigurati njihova dostupnost nadležnom poreznom tijelu, i to:

1. u poslovnim prostorijama ili, ako nema poslovnih prostorija, u stanu poreznog obveznika, ili
2. kod opunomoćenika, ili
3. kod osobe koja za poreznog obveznika vodi poslovne knjige.

Koliko se dugo moraju čuvati evidencije i poslovne knjige?

Evidencije i isprave o dnevnom gotovinskom prometu moraju se čuvati najmanje tri godine, a ostale evidencije, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave najmanje do nastupa apsolutne zastare prava na utvrđivanje porezne obveze. Poslovne knjige i knjigovodstvene isprave preko toga roka čuvaju se u skladu s posebnim propisima.

- i** Knjigovodstvene isprave čuvaju se kao izvorne isprave, na nositelju podataka elektroničkog zapisa, nositelju mikrografske obrade ili na drugi prikladan način. U skladu s odredbama Zakona o računovodstvu knjigovodstvene isprave čuvaju se u ovim rokovima:

Knjigovodstvena isprava	Rok čuvanja
Isplatne liste, analitička evidencija plaća, dnevnicu i honorara za koje se plaćaju obvezni doprinosi	Trajno
Isprave na temelju kojih su podaci uneseni u poslovne knjige	7 godina
Prodajni blokovi i kontrolni blokovi, pomoćni obračuni i slične isprave	7 godina

- ↗** Rok čuvanja počinje teći istekom poslovne godine na koju se odnose knjigovodstvene isprave. Nakon proteka toga roka isprave se čuvaju prema odredbama posebnih propisa.

Kad se mora popisati ukupnu imovinu i obveze?

Na početku poslovanja porezni obveznik mora popisati svu imovinu i obveze, te navesti njihove pojedinačne vrijednosti. Takav se popis mora sastaviti i krajem svake poslovne godine kao godišnji popis. Porezni obveznik mora popisati imovinu i

obveze i u drugim slučajevima, a posebno pri promjenama cijena dobara ili poreznih stopa ako je to bitno za oporezivanje isporuka tih dobara, kod statusnih promjena i kod otvaranja postupka stečaja ili postupka likvidacije ili prestanka obavljane djelatnosti.

4. Porezni prekršaji

Što je porezni prekršaj?

Povreda poreznog propisa što je propisano kao prekršaj Općim poreznim zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza.

Tko je ovlašten za vođenje prekršajnog postupka?

Prekršajni postupak u prvom stupnju vodi i rješenje o prekršaju donosi ovlašteni službenik nadležnoga poreznog tijela. O prizivu i žalbi na rješenje donijeto u prvostupanjskom prekršajnom postupku rješava nadležni prekršajni sud.

Što se smatra prekršajem i kolike su novčane kazne prema Općem poreznom zakonu?

Novčanom kaznom od 500,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se:

Tko ne prijavi činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze u zakonskom roku

Tko odbije dati obavijest potrebnu za utvrđivanje činjeničnog stanja značajnog za oporezivanje

Porezni obveznik koji se ne odazove na poziv poreznog tijela

Porezni obveznik koji odbije sudjelovati u poreznom postupku

Tko se ne odazove na poziv poreznog tijela radi davanja obavijesti usmeno na službenom mjestu poreznog tijela

Porezni obveznik koji ne preda poreznu prijavu poreznom tijelu u propisanom roku

Tko ne podnese poreznu prijavu na poziv poreznog tijela

Tko u poreznoj prijavi iskaže netočne ili neistinite podatke

Tko uz poreznu prijavu ne priloži dokumentaciju sukladno poreznim propisima

Tko ne izda poreznom obvezniku dokumentaciju potrebnu za poreznu prijavu

Tko ometa očevid

Tko ne dopusti obavljanje inspeksijskog nadzora

Porezni obveznik koji ometa obavljanje inspeksijskog nadzora

Tko ne obračuna ili ne obračuna točno ili ne uplati ili ne uplati pravodobno ili ne podnese prijavu poreza po odbitku

Tko ne vodi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja

Tko knjiženja i druga evidentiranja u poslovnim knjigama ne obavlja potpuno ili točno ili pravodobno ili uredno

Tko evidencije o dnevnom gotovinskom prometu ne vodi na mjestu na kojem se ti primici ostvaruju ili ne osigurava dostupnost evidencija poreznom tijelu

Tko poslovne knjige i druge evidencije ne vodi sukladno načinu oporezivanja ili tko pri vođenju poslovnih knjiga ili drugih evidencija na nosačima podataka ne osigura raspoložive, čitljive i sustavne podatke

Tko poslovne knjige i druge evidencije s pripadajućom dokumentacijom ne čuva na mjestu propisanom zakonom

Tko na početku poslovanja ne obavi popis cjelokupne imovine i obveza

Tko ne popiše imovinu i obveze pri promjenama cijena dobara ili kod statusnih promjena ili prestanka obavljanja djelatnosti ili kod otvaranja postupka stečaja ili likvidacije

Tko poslovne knjige, druge evidencije i knjigovodstvene isprave ne čuva u rokovima propisanim zakonom

Tko ne prijavi činjenicu stjecanja većinskog udjela ili činjenicu da je u sustavu povezanih društava, u propisanom roku

Trgovačko društvo koje ne prijavi činjenicu promjene većinskog vlasnika u propisanom roku

Tko ne dostavi poreznom tijelu podatke o osobi i ovlašteniku za koje vodi račun, čuva ili kao zalog uzima vrijednosti ili ustupa pretinac

Tko ne predoči poslovne knjige, evidencije, poslovnu dokumentaciju i druge isprave na zahtjev poreznog tijela

Banka ili druga financijska organizacija ovlaštena za platni promet koja ne doznači novčana sredstva zatečena na računu poreznog dužnika ili ne doznači novčana sredstva koja su prispjela na račun ovršenika za vrijeme trajanja ovrhe

Odgovorna osoba poreznog obveznika pravne osobe kaznit će se za gore nabrojane prekršaje novčanom kaznom od 500,00 do 50.000,00 kuna, a za takve prekršaje učinjene u povratu u roku dvije godine poreznom obvezniku se može, uz novčanu kaznu, izreći i zaštitna mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti.

5. Propisi

- 📖 Opći porezni zakon ("Narodne novine" br. 127/00., 86/01., 150/02.)
- 📖 Zakon o preuzimanju Zakona o općem upravnom postupku ("Narodne novine" br. 53/91.)
- 📖 Zakon o preuzimanju Zakona o upravnim sporovima ("Narodne novine" br. 53/91., 9/92., 77/92.)
- 📖 Etički kodeks državnih službenika („Narodne novine" broj 49/06),
- 📖 Zakon o porezu na dobit ("Narodne novine" broj 177/04, 90/05, 57/06),
- 📖 Zakon o porezu na dohodak ("Narodne novine" broj 177/04),
- 📖 Zakon o porezu na dodanu vrijednost ("Narodne novine" br. 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05),
- 📖 Zakon o računovodstvu ("Narodne novine" broj 146/05),
- 📖 Pravilnik o porezu na dobit ("Narodne novine" broj 95/05),
- 📖 Pravilnik o porezu na dohodak ("Narodne novine" broj 95/05, 96/06),
- 📖 Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost ("Narodne novine" 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04, 153/05).